

Læreplanstema - Social udvikling

Hvad siger loven:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

§ 5 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker. Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid.

Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskaber.

Det pædagogiske personale skal sikre børnenes deltagelsesmuligheder i børnefællesskaber, så deres relationer til andre børn og voksne styrkes. Relationer er grundlaget for, at børn udvikler empati.

Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem lærerig leg og legende læring lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

Hvad gør vi i Børnehuset Bissensvej:

Når vi i Børnehuset Bissensvej arbejder med vore børns sociale udvikling, har vi øje for det enkelte barns sociale kompetencer, dets deltagelsesmuligheder og samspeilet i fællesskaber.

Stærke børn og stærke fællesskaber. Vi har også øje for vigtigheden af et godt personalesamarbejde – et godt kollegialt arbejdsfællesskab. Vi er kollegaer med respekt og empati for hinandens forskelligheder. Vi har en kultur, hvor det er ok at lave fejl, og vi hjælper hinanden. Dette smitter af på børnene, der også bliver nysgerrige på hinandens forskelligheder og ressourcer.

Kendetegnende for os er, at vi på Bissensvej ofte får at vide, at her er rart at komme. Her er en god stemning, der kan mærkes og måles, og fællesskabet trives i stor stil.

I vores dagligdag summer huset af aktivitet og legende børn. De voksne understøtter børnenes mod og livsglæde, og hos os møder man nemlig både legende børn og voksne. For os er det vigtigt, at vore børns legende fællesskaber skal kunne ses og høres - det er jo et børnehus.

Børnehuset Bissensvej er et lille hus med kun 3 børnegrupper, bygget i 1979. Det betyder, at vi ikke har store fysiske og ekstra lokaler at boltre os i. Dette udfordrer vores lege- og læringsmiljøer. Derfor udnytter vi hvert et hjørne og krog i huset for at styrke rammen for børnenes sociale liv.

På en tur ned ad gangarealet, kan man f.eks. gøre ophold i "Dinosaur Skoven" eller køre en tur i "den gule bus", tage på "helikoptertur" eller flyve til månen i en "rumraket".

Vi har malet og istandsat huset, så de mange små legemiljøer giver muligheder for, at børnene kan lege i "små grupper". Mange små legemiljøer giver mulighed for at børnene kan lege i små grupper. I den tætte kontakt kan de voksne yde særlig støtte til børnenes deltagelsesmuligheder ved at arbejde med vores positioneringer: "foran, bagved og ved siden af".

I vores børnehus har vi igennem flere års arbejde med leg og fællesskaber, fået et fælles mål og et fælles sprog: "Husk at holde øje med, om alle børn er deltagere i legefællesskaber". Vi ved alle, hvad vi skal gøre, hvis et barn ikke er i leg - vi griber i vores "værktøjskasse". Barnets skal hjælpes med det samme.

Vores vigtigste værktøjer er, at vi er hurtige til at identificere børn, som har brug for støtte og guidning. Vi støtter børnene i gode adgangsstrategier og giver dem legeinspiration. Vi er nysgerrige på børnenes perspektiver. Vi åbner muligheder for små legegrupper. De voksne positionerer sig efter børnenes behov.

I Børnehuset Bissensvej prioriterer vi aldersopdelte grupper for at understøtte børnenes muligheder for, at være en del af et alderssvarende lærings- og legemiljø. Dette betyder også, at børnene har 2 gruppeskift, hvis de starter på Grøn gruppe. Derfor har vi særlig fokus på "de gode overgange" og arbejder løbende med, at give plads til at gå på besøg hos hinanden på grupperne, for at understøtte venskaber på tværs af aldersgrupper og lade børnene blive inspireret af andres lege fællesskaber og legekompetencer.

Når nye børn starter på en ny gruppe, er kodeordene: Barnets tilknytning til det nye/de nye børn og de nye voksne, forældreinddragelse og forældresamarbejdet. Det samme gælder ved de interne overgange fra en gruppe til en ny. Når et barn skifter gruppe, er det altid vigtigt for os at arbejde med tryk og tilknytning, for både børn og forældre. Vi forbereder og informerer inden opstart, og orienterer løbende om besøg og aktiviteter, som sættes i gang for, at skabe tilknytning til alt det nye. Vi bestræber os på, at alle børn flytter gruppe med en eller flere af deres venner. Det er vigtigt at have en ven man kan støtte sig til i et nyt fællesskab. Her samarbejder vi voksne om, at børnene hurtigt får deltagelsesmuligheder og bliver inkluderet i den nye børnegruppe som helhed og via små børnegrupper. Børnene deltager i flere og flere aktiviteter på den kommende gruppe. På den måde arbejder vi målrettet med, at lade børnene glide langsomt ind i det nye børnefællesskab, allerede inden de flytter deres ting. Nogle gange efterspørger børnene selv så mange besøg og nye udfordringer på en ny gruppe, at de næsten selv flytter.

Den gode overgang og imødekommenhed i huset, giver både plads til de børn, der bare kaster sig ud i nye oplevelser - og til de mere stille og forsigtige børn, som har brug for forberedelse og guidning. At flytte gruppe skaber nye læringsmuligheder for børnene. De får nu ældre børn som nye lære- og legemestre, flere nye legefællesskaber og kammerater, nye muligheder for helt nye venskaber og roller at prøve af. Alt sammen noget der styrker børnenes sociale kompetencer i trygge rammer i Børnehuset Bissensvej.

Disse kompetencer vi også ser børnene bruge i overgangen til skolen, som på mange måder bliver tilrettelagt efter nogle af de samme principper. Om end den fysiske anden placering gør overgange væsentligt mere tydelig. Læs mere herom i vores pædagogiske grundlag om Sammenhæng til børnehaveklassen.

Se næste sider for dokumentation, beskrivelser og analyser.

Dokumentation, beskrivelser og analyser //

På grøn gruppe (0 –2 år)

Legende fællesskaber der kan både ses og høres.

Beskrivelse: Blandt de yngste ser vi, at en yndet taskeleg opstår, når nogle børn fylder taskerne i dukkekrogen med småting, tager dem over skulderen og begynder en løbeleg, der ender ude i gangen. Børnene suser frem og tilbage. Ved vendepunkterne bliver der grinet og udvekslet øjenkontakt. Uden ret mange ord dannes rammen for en fælles forståelse af, hvornår der løbes tilbage. Fællesskabet udvikler sig med flere og flere børn på tværs af alder. I forbifarten råber de små "hej hej". De voksne svarer og vinker. Børnefællesskabet kan også tage form på andre måder, hvor tasken evt. skiftes ud med en traktor, der løbes med helt inde fra stuen og ud i garderoben. Der er fart på, men kun sjældent støder børnene sammen.

Legen kan også tage form som et boblekor ved middagsbordet, hvor et par børn puster bobler i deres kopper. De griner højt, kigger på hinanden og puster igen. Legen breder sig på tværs af alder og efterhånden som flere og flere mestre pusteriet, stiger stemningen og lyden.

Analyse: Her beskrives legende fællesskaber, der opstår i børnenes søgen efter social samhørighed. Et samspil der hos de yngste, både viser et kropsligt, følelsesmæssigt, socialt og kognitivt udtryk. Vi ser, at de øver sig på at dele opmærksomhed om et fælles indhold og at afstemme sig med, og forstå hinandens hensigter. De er godt i gang med at tilegne sig de sociale kompetencer, om at kunne forhandle, give plads og tage sin plads, have empati, humor osv.

Ved at efterligne og gentage i en imiterende læringsproces (legende læring) over “de små” sig i at skabe venskaber og fællesskaber. Her skal vi som voksne kunne genkende et meningsfuldt socialt fællesskab og kunne tåle kaos, leg og grin.

Rød gruppe (2 – 4 år)

Eksempler på hvordan den voksnes position støtter børnenes leg.

Beskrivelse: På rød gruppe har de etableret et nyt legekøkken/restaurant, og her på billedet er to piger på restaurant. De dækker bord, men så opstår konflikten, da de begge vil have den røde kande. En voksen kommer til og sætter sig ved siden af pigerne. Hun går nu “ved siden af” pigerne og guider dem til turtagning ved at italesætte turtagningen, hver gang de skiftes. Hun benævner også deres handlinger og kvitterer med rolig stemme. Pigerne forstår hurtigt guidningen og skiftes nu til at hælde vand i deres glas. Den voksne bliver ved siden af børnene og afventer deres behov for ny guidning.

Analyse: Den voksne indtager positioneringer “ved siden af” og bruger hele tiden sin viden til, at støtte og guide pigerne i deres sociale samspil i turtagningen. Dermed styrker hun deres fællesskab og deltagelsesmuligheder. Den voksnes rolige og smilende adfærd, smitter af på pigerne som får en positiv oplevelse af at kunne mestre turtagningen - En vigtig social kompetence i et børnefællesskab

Rød gruppe (2 – 4 år)

Eksempel på hvordan den voksnes positionering støtter børnenes udvikling af empati.

Beskrivelse: På rød gruppe har S lige vinket farvel til sin mor. Hun hopper ned fra vinkebænken, og dér kommer A gående forbi med sin bamse. S tager bamsen fra A. A begynder at græde. En voksen kommer til og benævner situationen. “A du græder, fordi S har taget din bamse”. S krammer bamsen og kigger på A. Den voksne benævner S: “Du krammer bamsen. Du holder fast i bamsen”. Nu kommer den voksne med et forslag: “Kunne du måske hente en anden bamse til A?”. S rækker en anden bamse til A og kigger på As ansigtsudtryk. Han afviser ved at skubbe bamsen væk og græder stadig. Den voksne afventer S reaktion... S kigger på A. Efter ganske lidt tid rækker S den rigtige bamse til A igen. Han holder straks op med at græde og lyser op i et smil. Begge børn iagttager hinanden, og S gengælder smilende hans glæde.

Analyse: Ved hjælp af passende støtte og benævnelse fra den voksne, mærker børnenes deres følelser og begyndende forståelse for hinanden. S får via den voksne tid og hjælp til, at mærke sine egne følelser og aflæse A følelsesmæssige reaktion. S bliver derfor i stand til at sætte sig i As sted, og vælger en empatisk løsning, der forener dem. Den voksne giver børnene sprog for deres følelser som gør S i stand til at udvise empati - en stærk sociale kompetence.

Gul gruppe (4 – 6 år)

Eksempel på voksne der har øje for børneperspektivet.

Beskrivelse: På gul er alle børnene på legepladsen i middagsstunden. Sille går rundt med en voksen i hånden. Hun fortæller flere gange, at hun gerne vil hjem, og at hun savner sin mor. Vi ved fra vores observationer, at Sille helst vil lege indenfor. En dreng, Kaj, har flere gange tilbudt Sille at lege på legepladsen, men Sille har afvist ham. Den voksne benævner nu Sille og guider hende: “Jeg ved, at du gerne vil lege indenfor. Kunne du tænke dig at lege med Kaj indenfor på gul gruppe?”. Sille smiler og nikker og siger, at hun gerne vil ind og bygge hule sammen med Kaj. Den

voksne nævner, at Sille ser glad ud og deler dermed glæden. Kaj ser også begejstret ud og de to børn går ind for at lege på gul gruppe. Den voksne går ind i mellem ind til børnene for at se om de har brug for hendes hjælp.

Analyse: Den voksne spotter, at Sille har svært ved at komme i leg. Den voksne kan se at Kaj gerne vil Sille og hjælper dem nu til at finde hinanden. Den voksne kender børnene så godt, at hun kan koble deres interesser. Den voksne læser, anerkender og benævner, hvordan det ser ud fra Silles perspektiv. Sille føler hun bliver lyttet til og føler sig derfor værdsat og værdifuld. Den voksne imødekommer Silles behov for ro til at kunne komme i leg, og giver hende deltagelsesmuligheder ved, at lade børnene lege sammen inden. Nogle børn kræver ro til, at mestre det sociale samspil. Indenfor kan de to børn nu lege uforstyrret og øve sig i sociale kompetencer sammen. Vi ved at børnenes muligheder for, at udvikle sociale kompetencer, forgår i et godt socialt miljø med omsorgsfulde voksne der kan behandle børn forskelligt for, at behandle dem ens. Vi er meget optaget af børnenes perspektiver og deltagelsesmuligheder fremfor regler.